

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

GIMNAZJUM NR 1 W RABIE WYŻNEJ

IM. OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II

*ZATWIERDZONY UCHWAŁĄ NR 8/2002/03 RADY PEDAGOGICZNEJ
GIMNAZJUM NR 1 IM. OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II
Z DNIA 14.05.2003*

Szkolny Program Profilaktyki

I. Cele programu:

1. Realizacja zadań profilaktycznych przyjętych przez Radę Pedagogiczną
2. Promocja zdrowego stylu życia
3. Wczesna profilaktyka pierwszorzędowa

II. Zawartość:

1. Cele tematyczne
2. Zadania profilaktyczne
3. Sposób realizacji
4. Zamierzone efekty

III. Zakres oddziaływania:

1. Uczniowie klas I – III

IV. Forma realizacji:

1. Lekcje wychowawcze
2. Zajęcia przedmiotowe
3. Zajęcia pozalekcyjne
4. Imprezy szkolne, wycieczki

V. Realizatorzy:

1. Wychowawcy
2. Wszyscy nauczyciele
3. Dyrekcja
4. Pedagog

VI. Autorstwo:

1. Powołane decyzją Rady Pedagogicznej zespoły problemowe

VII. Wdrożenie:

1. Opinia Rady Rodziców
2. Opinia Samorządu Uczniowskiego – opiniujemy pozytywnie –
data

Podpis odpowiedzialnego:

3. Uchwała Rady Pedagogicznej z dnia:

Program profilaktyki jest uzupełnieniem programu wychowawczego szkoły i istnieje ścisła korelacja między tymi programami. Jest on ukierunkowany na wszechstronny rozwój ucznia poprzez:

- Kształtowanie prawego charakteru,
- Budowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój,
- Poznanie i przestrzeganie norm społecznych,
- Budowanie postawy życzliwości i szacunku do ludzi,
- Uświadamianie i realizowanie celów życiowych.

Rola wychowawców nie ogranicza się jednak tylko do towarzyszenia wychowankowi w tym rozwoju ale również do kształtowania jego osobowości, przeciwdziałania zagrożeniom i organizowania działań profilaktycznych.

Zatem celem profilaktyki jest ochrona dziecka, przed zakłóceniami rozwoju czyli przed podejmowaniem zachowań ryzykownych.

Wiele różnych motywów skłania uczniów do podejmowania zachowań ryzykownych. Najczęściej są nimi:

- Ciekawość,
- Przekora,
- Manifestowanie niezależności,
- Presja grupy,
- Sposób na stres i urozmaicenie monotonii w życiu,
- Chęć zaimponowania,

- Lęk przed odrzuceniem, moda,
- Brak zainteresowania ze strony rodziców.

Te zachowania pełnią ważną funkcję w życiu młodego człowieka, są zastępczym sposobem zaspakajania potrzeb, realizowaniem celów związanych z okresem rozwojowym oraz radzenia sobie w trudnych i stresujących sytuacjach.

Podjęmowaniu zachowań ryzykownych sprzyjają następujące czynniki:

- Środowisko społeczne promujące dane wzorce zachowań,
- Normy społeczne (obyczaje) promujące lub prowokujące dane zachowania,
- Modelowanie wyżej wymienionych zachowań w domu i w szkole,
- Konflikty w rodzinach,
- Grupa rówieśnicza, w której normą są zachowania dysfunkcyjne,
- Niskie wyniki osiągnięte w szkole,
- Brak celów życiowych,
- Brak pozytywnych autorytetów.

CELE PROGRAMU

1. Wdrażanie do pracy nad własnym rozwojem psychofizycznym
2. Motywowanie uczniów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce.
3. Tworzenie bezpiecznej i przyjaznej atmosfery w szkole.
4. Budowanie więzi ze szkołą, Kościołem, środowiskiem, wzmocnianie więzi rodzinnych.
5. Promowanie zdrowego stylu życia.
6. Ukazywanie wzorców osobowych godnych naśladowania.
7. Wdrażanie do obiektywnej samooceny.
8. Wyrabianie umiejętności radzenia sobie ze stresem i pobudzanie do pozytywnego myślenia.
9. Zminimalizowanie zachowań agresywnych.
10. Wdrażanie do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji- agresywność czy akceptacja?
11. Wyrabianie umiejętności rozwiązywania konfliktów.
12. Ukazywanie szkodliwości i zagrożeń wynikających z uzależnień.
13. Kształtowanie nawyku „ mądrego” korzystania z mass-mediów.
14. Programowanie kultury słowa i zasad savoir-vivre.
15. Pogłębianie współpracy nauczycieli z rodzicami.

OCZEKIWANE EFEKTY

1. Zmniejszenie ilości zachowań agresywnych wśród uczniów.
2. Uświadomienie szkodliwego wpływu palenia papierosów i picia alkoholu na organizm człowieka.
3. Zmniejszenie częstotliwości używania wulgaryzmów.
4. Świadome i krytyczne korzystanie z dostępnych mass- mediów.
5. Wzrost zainteresowania nauką.
6. Ukazywanie negatywnych skutków i zagrożeń dla zdrowia wynikających z przyjmowania narkotyków.
7. Umiejętność prowadzenia dialogu, a szczególnie w sytuacjach konfliktowych.
8. Opanowanie emocji i właściwe zachowanie w sytuacjach stresowych.
9. Właściwie zagospodarowanie czasu wolnego.
10. Dobra współpraca z rodzicami.
11. Świadomy i przemyślany wybór wzorca pozytywnego.
12. Odpowiedzialność za siebie i innych.
13. Wykorzystanie własnych dobrych stron w działaniu.
14. Wytworzenie w szkole atmosfery bezpieczeństwa i wzajemnego zrozumienia.
15. Dbłość o własny rozwój psychofizyczny.

ANALIZA ANKIET

Po dokonaniu różnorodnej diagnozy oraz analizie wyników ankiety przeprowadzonej wśród uczniów oraz rodziców dostrzeżono w naszej szkole następujące problemy:

- 1. Zachowania agresywne (na podstawie zeszytów uwag oraz ankiety)**
 - Wymuszanie pieniędzy 37,0 %
 - Kradzieże 38,7 %
 - Bójki 56.0 %
- 2. Brak kultury osobistej**
- 3. Palenie papierosów 53.0 %**
- 4. Picie alkoholu 33.8 %**
- 5. Narkotyki**
 - Uczniowie, którzy mieli kontakt z narkotykami w szkole 4.3 %
 - Uczniowie, którzy zażywali lub nadal zażywają 17,8 %
 - Uczniowie, którzy sami rozprawdzają narkotyki 0,9 %
- 6. Brak zainteresowania nauką (efekty pracy uczniów – średnia szkoły na podstawie protokołu klasyfikacyjnego z dnia 21.01.03)**

Znajomość czynników ryzyka i czynników chroniących stanowi podstawę do budowy szkolnego programu profilaktyki.

PROBLEMY	DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE	ODPOWIEDZIALNI
<p style="text-align: center;">BRAK ZAINTERESOWANIA NAUKĄ. NUDA LEKCYJNA. WAGARY</p>	<p>1. Rozpoznawanie przyczyn niepowodzeń szkolnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ rozmowy indywidualne z uczniami ☐ rozmowy indywidualne z rodzicami ☐ korzystanie z poradni PP ☐ pogadanki na lekcjach wychowawczych ☐ zorganizowanie pomocy dla uczniów z trudnościami w nauce <p>2. Udział w konkursach na terenie szkoły i województwa.</p> <p>3. Nagradzanie ucznia za zaangażowanie się w wykonanie dodatkowych prac na rzecz szkoły i środowiska.</p> <p>4. Możliwość wykorzystania pracowni komputerowej na wszystkich przedmiotach</p> <p>5. Stosowanie metod aktywizujących</p> <p>6. Udział uczniów we wszelkich pracach związanych z realizacją zadań akcji „Szkoła z klasą”</p>	<p>Wychowawcy, Wszyscy nauczyciele Pedagog szkolny</p> <p>Wszyscy nauczyciele</p> <p>Dyrektor szkoły, wychowawcy</p> <p>Wszyscy nauczyciele</p> <p>Wszyscy nauczyciele</p> <p>Odpowiedzialni nauczyciele</p>

	7. Udział w zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych (współpraca ze świetlicą parafialną i GOK).	Nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjne
--	--	---

PROBLEMY	DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE	ODPOWIEDZIALNI
<p>ZACHOWANIA AGRESYWNE</p>	<p><i>„Analizując sposoby przeciwdziałania przemocy w szkole należy zwrócić uwagę na zasadność działań profilaktycznych jako oddziaływanie wychowawcze mające na celu wyposażenie uczniów w konkretne umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania problemów, samopoznania i kontroli emocjonalnej”</i></p> <p>1. Rozpoznawanie rodzajów agresji w szkole:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Artykuł „Agresja – aspekty psychologiczne”, Wychowawca 3/2002 □ Artykuł „Zachowania agresywne w kontekście praktyki szkolnej”, Wychowawca 3/2003 □ „Przemoc i agresja. Jak się im przeciwstawiać ?” PWN – film video 	<p>Wychowawcy, wszyscy nauczyciele, pedagog szkolny</p>

	<p>2. Wskazywanie pozytywnych wzorców do identyfikowania się z nimi.</p> <p>Motto: „Największym problemem wychowawczym nie jest to, że młodzież nie słucha dorosłych, ale że ich naśladuje w tym co złe i dobre”</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Artykuł „Nakazy – Zakazy – Kary”, Wychowawca 3/2003 □ „Rozmowy o rodzinie, przyjaźni, miłości” cz. II PTH Technika, Gliwice – film video 	<p>Wychowawcy, wszyscy nauczyciele, pedagog szkolny</p>
	<p>3. Wspomaganie uczniów w pokonaniu stresu</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Rozpoznawanie oznak stresu □ Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z napięciem □ Rola dialogu □ Scenariusz „Jak radzić sobie ze stresem”, Wychowawca 11/2002 □ „Przygnębienie i apatia. Jak sobie z nimi radzić?” PWN – film video 	<p>Wychowawcy, wszyscy nauczyciele, pedagog szkolny</p>
	<p>4. Jan Paweł II wzorem do naśladowania – artykuł „Wskazania wychowawcze i moralne w nauczaniu Jana Pawła II”, Wychowawca 1/2002</p>	<p>Dyrektor, wychowawcy klas, księża</p>

	<p>5. Uczenie tolerancji i wyrozumiałości wobec postępowania innych ludzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Pogadanki □ Rozmowy na temat filmów, książek, muzyki, mody, religii <p>6. Samoocena uczniów – dostrzeganie pozytywnych i negatywnych skutków zachowań</p>	<p>Dyrektor, wychowawcy, księża</p> <p>Wszyscy nauczyciele</p>
--	---	--

PROBLEMY	DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE	ODPOWIEDZIALNI
<p>PALENIE PAPIEROSÓW JEST NIEBEZPIECZNE DLA ZDROWIA</p>	<p>1. Przeprowadzanie pogadank, rozmów na godz. Wychowawczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Wiem, kiedy odmówić ☐ Jak uciec przed papierosem? ☐ Co zrobić aby nie palić w przyszłości? ☐ Dlaczego ludzie pala papierosy? <p>2. Przeprowadzenie lekcji „Palenie tytoniu a zdrowie człowieka”</p> <p>3. Projekcja filmu „Wpływ palenia na zdrowie”</p> <p>4. Akcja plakatowa o tematyce antynikotynowej, wystawa prac</p> <p>5. Scenariusz lekcji – „Wychowawca 2002”</p> <p>6. Nabywanie umiejętności odmawiania. Rozpoznawanie powodów, dla których ludzie sięgają po środki uzależniające poprzez przedstawianie przez uczniów scenek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Dlaczego ludzie decydują się na zapalenie pierwszego papierosa? ☐ Jak odmówić osobie częstującej nas papierosem? 	<p>Nauczyciel biologii, wychowawcy</p> <p>Nauczyciel biologii,</p> <p>Nauczyciel biologii,</p> <p>Nauczyciel plastyki szkoła z klasą</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Nauczyciel biologii, pedagog szkolny</p>

	<p>7. Promowanie zdrowego stylu życia</p> <p>8. Kształtowanie umiejętności świadomego dokonywania wyboru poprzez poznanie skutków palenia papierosów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Choroby odtytoniowe ☐ Wpływ palenia papierosów na potomstwo kobiet palących w trakcie ciąży ☐ Groźba uzależnienia od nikotyny ☐ Wpływ na estetykę i wygląd zewnętrzny palacza 	<p>Pielęgniarka szkolna, wszyscy nauczyciele</p> <p>Pedagog szkolny, pielęgniarka szkolna, nauczyciel biologii</p>
--	--	--

PROBLEMY	DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE	ODPOWIEDZIALNI
BRAK KULTURY OSOBISTEJ (UŻYWANIE WULGARYZMÓW)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Model absolwenta jako wzór do naśladowania 2. Konsekwentne reagowanie na fakt używania wulgaryzmów: <ul style="list-style-type: none"> ☐ notatka w zeszytach uwag, ☐ rozmowa wychowawcy z rodzicami. 3. Rozwiązywanie sytuacji konfliktowych - wykorzystanie artykułów pt. „Strategie postępowania w sytuacjach konfliktowych” i „Odkrywanie zasad” – „Wychowawca” nr 3/1998. 4. Wyrabianie zachowań asertywnych <ul style="list-style-type: none"> ☐ lekcje wychowawcze (klasy I – III), ☐ lekcje WOS (klasa I), ☐ lekcje biologii (klasa II) ☐ „Asertywność. Sztuka bycia sobą”, PWN – film video 5. Recepta na dobre zachowanie - Savoir – vivre (lekcja wychowawcza, język polski) 6. „Moja tożsamość – kim jestem?” (lekcja wychowawcza klasa I) 	<p>Dyrektor, księża, pedagog szkolny, wszyscy nauczyciele</p> <p>Dyrektor, wszyscy nauczyciele</p> <p>Dyrektor, księża, pedagog szkolny, wszyscy nauczyciele</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>Dyrektor, wszyscy nauczyciele</p> <p>wychowawcy klas I, nauczyciele</p>

	7. Moje autorytety i antyautorytety (lekcje wychowawcze klasa II)	wychowawcy klas II, nauczyciele
	8. Sylwetka absolwenta (lekcje wychowawcze klasa III)	Dyrektor, wychowawcy klas III, nauczyciele
	9. „Mój styl życia” – motywy postępowania (lekcje WOS – klasa II, lekcja wychowawcza – klasa I – III)	wszyscy nauczyciele, wychowawcy

PROBLEMY	DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE	ODPOWIEDZIALNI
<p>WPLYW</p> <p>MASS – MEDIÓW NA</p> <p>ZACHOWANIA UCZNIÓW</p>	<p>1. Krytyczny odbiór reklam (<i>lekcje WOS, język polski, lekcje wychowawcze w klasach II</i>).</p>	<p>wychowawcy, wszyscy nauczyciele</p>
	<p>2. Wykorzystanie artykułów – „Hipnoza telewizyj”, „Telepokusa”, „Zakładnicy telewizji” – „Wychowawca” nr 5/1988</p>	<p>koło teatralne</p>
	<p>3. Wdrażanie zasad rozsądnego oglądania telewizji (<i>lekcje wychowawcze, język polski, WOS</i>)</p>	<p>wszyscy nauczyciele, pedagog szkolny, księża</p>
	<p>4. Zwrócenie uwagi występowania przemocy i agresji w grach komputerowych. Wykorzystanie artykułów z prasy pedagogicznej – „Wychowanie do informacji” – „Wychowawca” nr 5/1998 (<i>lekcje wychowawcze, informatyka, język polski</i>).</p>	<p>wszyscy nauczyciele, dyrektor, pedagog szkolny</p>
	<p>5. Wyrabianie umiejętności krytycznego wyboru programów telewizyjnych, gier telewizyjnych oraz prasy (<i>lekcje wychowawcze, język polski, WOS</i>).</p>	<p>wszyscy nauczyciele, pedagog szkolny</p>
	<p>6. Zachęcanie do lektury czasopism i książek mających pozytywny wpływ na rozwój człowieka</p>	<p>wszyscy nauczyciele, bibliotekarz</p>

	<p>7. „Mass media – szanse i zagrożenia dla edukacji” („Wychowawca” 6/2002, <i>kreowanie fałszywego obrazu świata</i>)</p> <p>8. Organizowanie imprez lokalnych promujących osiągnięcia własnego regionu, kraju – „Cudze chwalicie swego nie znacie”</p> <p>9. Wyrabianie właściwego stosunku do napływu informacji i zachowań „stylu bycia”</p> <p>10. „Wartości i zagrożenia” – Młodzieżowe czytelnictwo prasy („Wychowawca” 6/2002)</p> <p>11. „Czasopisma młodzieżowe” – „Wychowawca” 6/2002 (<i>funkcja informacyjna, edukacyjna, rozrywkowa i opiniotwórcza</i>)</p> <p>12. „Dziecko a przemoc w mediach” – „Wychowawca” 3/2003</p>	<p>wszyscy nauczyciele , pedagog szkolny, księża</p> <p>wszyscy nauczyciele, dyrektor</p> <p>wszyscy nauczyciele, dyrektor, księża</p> <p>wszyscy nauczyciele, księża</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>wszyscy nauczyciele, pedagog szkolny</p>
--	---	--

PROBLEMY	DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE	ODPOWIEDZIALNI
<p style="text-align: center;">ALKOHOL A ZDROWIE CZŁOWIEKA</p>	<p>1. Wpływ alkoholu na zdrowie człowieka – scenariusz lekcji</p>	<p>Nauczyciel biologii</p>
	<p>2. Scenariusz lekcji: „Etanol nie jest wrogiem człowieka pod warunkiem, że człowiek sam go takim dla siebie nie uczyni” – DWA OBLICZA ALKOHOLU</p>	<p>Nauczyciele chemii</p>
	<p>3. Akcja plakatowa – <i>ALKOHOL TO TWÓJ WRÓG</i></p>	<p>Nauczyciele plastyki</p>
	<p>4. Przeprowadzenie pogadanki na lekcjach wychowawczych na temat szkodliwego wpływu alkoholu na zdrowie człowieka</p>	<p>Wychowawcy, pedagog szkolny, księża</p>
	<p>5. „Drugi elementarz, czyli program siedmiu kroków” – elementy</p>	<p>E. Miśkowiec, Ks. J. Urbańczyk</p>

PROBLEMY	DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE	ODPOWIEDZIALNI
<p align="center">PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII</p>	<p>1. Pogadanki dotyczące poznania przyczyn „Narkotyki – dlaczego ?”</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Chęć odurzenia się ☐ Ciekawość ☐ Wpływ grupy rówieśniczej ☐ ucieczka od problemów zewnętrznych i wewnętrznych – Wychowawca 2/2001 	<p align="center">Wychowawcy</p>
	<p>2. Skutki uzależnień – scenariusz lekcji</p>	<p align="center">Nauczyciel biologii</p>
	<p>3. Pogadanki, rozmowy ukierunkowane prowadzone przez pielęgniarkę i pedagoga szkolnego</p>	<p align="center">Pielęgniarka, pedagog szkolny, księża</p>
	<p>4. Konkurs plastyczny „UZALEZNIENIA – TWOIM WROGIEM”</p>	<p align="center">Nauczyciele plastyki</p>
	<p>5. Regularne prowadzenie zajęć plastycznych, teatralnych (dramy) poświęconych promocji zdrowego trybu życia i rozwojowi osobowości wychowanków</p>	<p align="center">Wszyscy nauczyciele</p>

	<p>6. Aktywny udział młodzieży w uroczystościach związanych z rokiem kalendarzowym i szkolnym oraz zawodach sportowych</p>	Wszyscy nauczyciele
--	--	---------------------

EWALUACJA PROGRAMU

Programy profilaktyki zakładają spowodowanie zmian wiedzy, postaw i zachowań młodych ludzi. Niezbędne jest więc sprawdzenie, czy zmiany rzeczywiście następują i czy kierunek zmian jest zgodny z celami programu.

Plan profilaktyki jest integralnie związany z programem wychowawczym szkoły i jest zaplanowany na trzyletni cykl kształcenia i wychowania.

Ewaluacja programu to procedury, które mają wskazać czy osiągnięliśmy zamierzony cel posługując się wybranymi narzędziami.

Ewaluacja przewiduje okresowe diagnozowanie lub monitorowanie problemów szkoły, na początku każdego nowego roku szkolnego.

Zebrane informacje posłużą nam do oceny:

- Wartości programu
- Wykorzystania informacji w celu odpowiedzi na pytania dotyczących programu
- Wykorzystania informacji do planowania, modyfikowania i oceny wartości programu oraz ewentualnego usunięcia negatywnych skutków ubocznych.

Proces ewaluacji może być dokonany przy użyciu wybranych narzędzi i metod diagnozowania.

Narzędzia i metody diagnozowania:

- Obserwacja zachowań
- Wywiad

- Analiza dokumentacji
- Rozmowa kierowana
- Ankietowanie
- Badania socjometryczne (pedagog szkolny)
- Analiza wytworów prac dzieci
- Profesjonalne narzędzia (arkusze, ankiety)

Monitorowaniem ewaluacji oraz sporządzeniem okresowego raportu ewaluacyjnego zajmuje się Zespół ds. Programu Profilaktyki Szkoły.

W związku z opracowaniem programu istnieje konieczność podnoszenia kompetencji wychowawczo – profilaktycznych nauczycieli

BIBLIOGRAFIA

- [1] K. Wojcieszek, „Wygrać życie. Szkolny program profilaktyki” Rubikon, Kraków 2002
- [2] E. Kosińska, „Mądrze i skutecznie – Zasady konstruowania szkolnego programu profilaktyki”, Rubikon, Kraków, 2002
- [3] B. Gwizdek, E. Sołtys „Gimnazjalny projekt profilaktyczno – wychowawczy”, WsiP Warszawa 2002
- [4] Wychowawca 3(123) marzec 2003
- [5] Wychowawca 11(119) listopad 2002
- [6] Wychowawca 6(114) czerwiec 2002
- [7] Wychowawca 9(93) wrzesień 2000
- [8] Wychowawca 1(121) styczeń 2002
- [9] K. Wojcieszek, „Możliwości i potrzeby ewaluacji”, Remadium, 2000 (nr 10 str. 4)
- [10] W. Sztander „Interwencja wobec osoby uzależnionej” Instytut Psychologii Zdrowia i Trzeźwości Warszawa
- [11] B. Woleniewicz – Grzelak, „Propozycja dla wychowawców klas: Trzy Koła” Fundacja Wychowawców i Młodzieży
PROM 1998, Warszawa
- [12] K. Wojcieszek, „Chrońmy Młodość. Kampania profilaktyczna” , PARPA 1996, Warszawa
- [13] J. Sunykiewicz, „Agresja i przemoc w szkole” CMPPP 2001, Warszawa